

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért. vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. belyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.

Félévre 2 ..

Erdélyi kereskedelmi és hitelbank.

Olvasóink előtt érdeklődéssel fog birni városunk ez új pénzintézetének ismertetése s az előttünk fekvő ügyletrend, mit a bank igazgatósága közzé tett, legbiztosabb utmutató e részben, mind a bank által életbeléptetett üzletkörüre, mind a követendő eljárásra és kezelési rendszerre nézve. A bank jelenleg következő üzletágakat folytat:

I. Leszámitol váltókat s egyéb kereskedelmi kötokmányokat.

II. Zálogkölcönt ad.

1. Állampapírokra, iparvállalatok kötokmányára, részvényére s egyéb ilyenmü értékpapírokra.

2. Pénzekre, nemes fémekre, arany és ezüst tárgyakra.

3. Mindennemü czikkekre, árukra, nyers terményekre, készítményekre és anyagokra.

III. Vásárol és elad mindennemü értékpapírokat, behajt és értékesít évi járulékokat, osztalékokat és követeléseket.

IV. Vásárol mindennemü hazai és idegen ércpénzeket, árukat, nyers terményeket s egyéb kereskedelmi czikkeket s ilyek eladását bizománnyal is közvetíti.

V. Elősegít bármilyennemü nyereségre kilátást nyújtó kereskedelmi és iparvállalatot, ily czélokra társaságokat alakít, s azokban saját tőkéivel is részt vesz.

E pontok alatt valóban oly sok féle elágazó és széles működési kört, oly nevezetes czélt tüztött e vállalat maga elé, hogy ha a nagymérvü hivatalnak, mely programja szerint reá vár, csak valamennyiben is megfelelni képes lesz, el nem maradhat vidékünk s névszerint városunk ipar- és kereskedelmi fejlődésében a jó eredmény, melyet az alapítók, mint nagyrészen vidékünk legtekintélyesebb földbirtokosai — ha nem is első sorban, — mert pénzügyi vállalatoknál első mindig a nyereség, de legalább második sorban vállalatuk egyik főczéljának lenni kimondottak.

Pedig még a fennebbi programban nem foglaltatik az összes működési kör mert, az ügyletrend végsora még további üzletágak életbeléptetését is kilátásba helyezi.

Az alapszabályokból látjuk, hogy még pénzeknek átvétele nyilt számlára, kötelezvények vagy pénztárjegyek ellenében s végre ingatlanokra kölcsönzés azon üzletágak, melyek még életbeléptetésre várnak.

Ez utobbira legsovárabb szemekkel néz bizonyosan az összes birtokosság, mert addig, míg a földbirtok nem lehet forrása a hitelnek, épen ennek gyarapítása s ok és czélszerű berendezése, gyümölcsözővé tétele nem is remélhető. De e részben bizonyosan még e banknak is a földbirtok rendezetlen viszonyaiban még sok akadálylyal kellend megküzdenni, míg eredményt és hasznót lesz képes maga és a birtokosság részére kimutatni. Pénzeknek a banknál különböző czímen kamatoztatása által alkalom nyilik rövidebb vagy hosszabb ideig nélkülözhető pénzeknek gyümölcsöztetésére s ezuton a kereskedelembe forgó tőkéknek is gyarapítására.

De áttérek már a gyakorlatban levő üzletágak részletes ismertetésére, s mint elsőről a leszámitolási üzletről szölok.

A leszámitolási ügyletrendből látjuk, hogy

a bank által leszámitolandó váltóknak legalább 100 frtról kell, hogy szóljanak, s mint kiállító elfogadó, forgatmányos vagy kezes legalább három fizetéköttelezett aláírással kell ellátva lenni, kik közül kettő már a bank által hitelképesül elismertetett.

Valóban nehéz feladat minden kisebb összegért is két kezest állítani, de erre ugy hisszük illik a nulla regula sine exceptione — különben igaza van mindenkinek, ha pénzt minél biztonságban kívánja elhelyezni.

A hitelképesség meghatározása, egy szigorló bizottmány feladata, s igen czélszerűnek tartjuk az intézkedést, hogy ez nem épen a kölcsönvétel alkalmával, s nem esetenként határozatik meg, hanem ki ki hitelre igényt tartani kíván, ezt egyszer mindenkorra a titkárnál bejelentvén a bank annak meghatározásáról előre gondoskodik s a hitelképesekül elismert egyének névjegyzésével ellátott váltókat minden további tanácskozás nélkül azonnal leszámitol, mi nem csekély mértékben segíti elő a gyors eljárást, s e mellett mindenki előre tudhatja, hogy bármikor mily összegig áll rendelkezésére a bank pénztára. Ez eljárás a közönségre nézve igen kényelmes és kedvező, s valószínűleg a bank saját biztonsága érdekében meghozta ellenőrzési szabályzatait az egyesek hitelképességének változását evidentiában tartani.

Visszafizetési időkül tetszés szerint 1, 2, 3, vagy 4 hó választható, s nem is fejtgem e lapo f. évi 4-ik számában egy m.-vásárhelyi kereskedő által tüzetesen közölt azon felette méltányos elvet, hogy rövidebb tartamú kölcsönöknel a bank olcsóbb kamatokra adja pénztét.

E szerint az ügyletrendbe krajczárokbán kifejezett illetékekkel együtt a kamat évi számításában 1 havi kölcsönnél $7\frac{1}{5}$; 2 havinál $7\frac{1}{2}$; 3 havinál 8; 4 havinál $8\frac{1}{2}$ százalék, mi viszonyainkat tekintve elég jutányosnak mondható.

Az ügyletrendből továbbá, ha bárcsak indirecte az derül ki, hogy a bank adott kölcsöneit meg is hosszabbítja. Ezt mindenesetre kimondani — a hitel változandóságánál fogva — nem is igen lehet s egyelőre elég, ha az ügyletrend legalább a meghosszabbítás lehetőségét felemlíti.

Még azt megemlítve, hogy a bank lejáratá előtt visszafizetett összegek után kamat megtérítésnek ad helyet, s hogy egyéb kereskedelmi kötokmányok leszámitolása esetről esetre megálapítandó egyesség útján történik, a leszámitolási ügyletrend tartama kimerítve van, s jövő számban — szerkesztő ur szíves engedelmevel*) a további üzletágakat fogom ismertetni,

2+2=4.

A Getse emberszereteti intézet.

(Folytatás.)

Ezen most felsorolt kimutatásokból áttekinthető, hogy az alapítóke növekedése, a számtan szabályai szerint nem azon mérvben emelkedett, a hogy azt az alapító kiszámítá és rendelte.

Az adósok legnagyobb részének pontatlan-sága, kik nem tekintve a szent czélt, s az olcsó 6% kamatlábot, az év elején kötelmeik szerint

*) Szívesen látjuk.

Szerk.

nem fizették és most is nem fizetik a kamatokat; 1848- és 1849-beli társadalmi megrázkodtatás, az azt követő abszolút rendszerek, az intézet jövedelmei megadóztatása és végre a perlekedési költségek súlyosan nehezettek az alapítvány folytonos tőkésítésén és szabályszerű nevelésén.

Az utóbb említett 74,772 frt $23\frac{1}{10}$ kr tőke és kamat pénzbeli állás is, csak a pénztárnoki kimutatás lapjain, de egészben valósággal nem existál.

Lelkiösmeretlen, tönkre ment adósokkal folytatott perlekedések több tőkét és kamatot bizonytalanná tevének, az Intézetet főleg, azon gr. Kemény Miklós-féle eredeti alapítóke és kamatai elvesztésébe fenyegeti a veszély, mely az adósok táblázatába ezen tétel alatt: „O-solymosi Executum“ szerepel, s mely tőkében 4921 frt 21 kr, és hátralék kamatokban 2657 frt 71 kr, összesen 7579 frt 41 kr o. é. összeget és így az alapítványnak csaknem heted részét képviseli.

Megdöbhentő jelenség, ezen intézetet fenyegető nagy mérvü károsításnál az, hogy a csapás nem az adós fél, nem a létező törvények, vagy az alsóbb foku bíróságok részéről származott, hanem a legfelsőbb foku bíróság önkényes müveletei idézik elő azt, mely a Nádasdi és Schmerling alatti igazságszolgáltatásról tanuskodik.

Röviden vázolvva ezen ügy állását, mely jelenleg Hersch Dávid és részesei név alatt ösmeretes, mely már évek óta feszült figyalem tárgya, a következő:

Csepi Ignácznak, állítólag G. Kemény Miklós 1828. jun. 19-én kelt adós levelek alapján 8000, 2000 és 1200 p. frt, tehát összesen 11200 frttal volt adósa, és ezen tartozásokért, a gróf halála után, a n.-sajói uradalomra végrehajtást vezetett, a mi azonban megakadályoztatott.

Csepi folyamadására, 1837-ben kelt udvari leirat által, a megyei dullói erő megadatott, de már e közben a n.-sajói uradalom, és ahoz tartozó részjóságok is, például O.-Sólymos, mint judiciale pignus auctore pretore b. Jósika János, özv. Veselenyi István, G. Kemény Samuel, Mauks Matild, a Getse intézet, az erdélyi ev. ref. egyházi főtanács, Csiki Antal és Dávid, Schwartz Mihály, B. Löventhal Samuel sat. birtokába jutottak.

Csepi maga is elhalván, neje férjhez ment Krauszné, a megnyert dullói erőt, az új zálogbirtokosok ellen vezette, de azok azt repellálták, ellenökben katonai dullói erőért (militare brachium) folyamadt. Mely folyamadás a kir. kormányzéknek 1845-ben 6544 sz. alatti döntvényével el, és a folyamadó asszony a rendes törvény útjára utasított, mely döntvényt a Felséges udvar is 1846-ban 406 sz. alatt megerősítette. — Sőt Krauszné, 1855-ben a bécsi cs. kir. legfőbb és semmitő törvényszék 3977 sz. alatti döntvényével — ez időben újból megkísérlett felségi kérvényére, határozottan elutasító és oly tartalmu rendeletet kapott, hogy miután a n.-sajói uradalom törvényes uton mások jogos birtokába jutott, az általa kérelmezett, az 1791-beli 136 pr. articulus alapján rövid végrehajtás többé meg nem engedhető, hanem lépéseit a p. prt. szabályai szerint intézze.

Jogi felfogás, és törvényes gyakorlat szerint tehát, 1848 előtt a koronás király, és 1855-ben ő cs. kir. Felsége nevében, véglegesen kimondott, hogy Csepi vagy Krauszné számára a rendes törvény utja maradtott fen. Fájdalom, de ez nem

igy történt, a mint ezt a következő tények tanúsítják.

Az előbb Csepi, azután özvegye, férjesült Krauszné által folytatott, és a mint láttuk véglegesen elejtett végrehajtásos keresetet, ezen czég Hersch Dávid és társai veszi újból és eleveníti föl. 1856-ban és ezen czégnek sikerült a mi hihetetlennek látszott azt keresztül vinni, a mit a következő tények igazolnak.

Bár kezdetben Hersch Dávid, Csepi követelése egy részének állítólagos megvevője és úgy első megnevezett peres fél és társai, a kérdése keresetben egyedül fentartott rendes törvényes utra léptek, a Besztercei cs. kir. Törvényszékhez jelzálógos rendes kereset nyújtván bé, csak hamar azonban ezt annyiban hagyva, a már említett, a legmagasabb helyen kétszer is elejtett végrehajtás tovább folytatásáért, t. i. a n.-sajói uradalom megbecsüléséért s így a második foku végrehajtásért folyamadtak.

Folyamadásuk az első bíróság által elutasított, mely végzést a másodbíróság is megerősített. Ez a felperesi új czéget zavarba nem hozta és az elutasító végzés ellen a legfelsőbb, s semmitő törvényszékhez rendkívüli felülvizsgálati kérést nyújtott bé, melyre elfogadólag tárgyalási nap kitűzése rendeltetett el.

Az ily megtartott tárgyalás után is, mind az első bíróság, mind a másod bíróság a felpereseket, a végrehajtás tovább folytatását tárgyzó kérelmekkel elutasította. A felperesek ujjal a legfőbb törvényszékhez folyamadtak.

Ennek folytán történt, hogy 1859-ben a Nádasdi igazságügyministersége alatt, a legfelsőbb és semmitőtörvényszék tehát ugyauaz a legfelsőbb igazság kiszolgáltatási közeg, mely azelőtt egy pár évvel, 1855-ben kimondotta, hogy az meg nem engedhető: Hersch Dávid felperesi czég javára a végrehajtás tovább folytatását, illetőleg a n.-sajói uradalom megbecsülését elrendelte.

Nem volt tehát tekintet, az ezen ügyben két felség uralma alatt hozott ellenkező legfelsőbb rendeletekre, sőt az akkor divo p. prt. 438. §-e

is, mely a birói végrehajtást csak is birói egyeség vagy ítélet alapján engedi meg, e mellett a per maga a jelzálógos birtokosokra, illetőleg alperesekre sem volt descendálva.

(Folytatás.)

Tks. szerk. ur!

Szíveskedett becses lapjában helyet adni a „Czelder működése Romániában“ című emlékirat megősmertetésének.

Nem lesz érdektelen megtudni azt is, hogy minő hatást tett Czelderre ez emlékirat, melynek egy példánya, az ő kívánságára neki is megküldetett Galacra. A legbiztosabb forrásból irhatom, hogy azonnal egy iratot adott be a román belügyminiszterhez, és Ploesten a főispánhoz s a rendőrfőnökhöz Primpreot — első pap, aláírással, melyben a legrutábbul elárulta mind azokat, a kik külföldön is hívek hazájokhoz és hitőkhöz.

Ha tehát nem sokára azt fogjuk olvasni, hogy a román kormány ujjában magyar propagandát fedezett fel, minek folytán többeket kiutasított télnék idején az országból: nem fog e hír senkit meglepni, mert ősmerni fogjuk az esemény, kutforrását. A bukaresti konzulság és az erdélyi ref. Fldő Püspökség tudósítva vannak a Ploesten és Bukarestben történetekről.

Ha kormányunk ennyi botrány után is, erőlyesen föl nem lépik, hanem utat és időt enged Czeldernek újabb anyagokat szolgáltatni egy második „Emlékirat“ megírásához, olvasni fogunk olyan historiákat, minőket a magyar prot. egyház még soha nem olvasott.

Tisztelője
Dr. S. P.

TÁRCHA.

Farsangi fecsegések.

(Unalom és mulatság. Terpsichore és Thalia. Új nemzedék. Mamák és papák. Orchus és Olympus. Casino-bál. A kedély Dr-ai. Zengés és csengés. Művészet és bohóc-sipka.)

Az unalom esküdt ellensége a farsang s talán éppen ennek köve kezében történik meg néha, hogy amaz belekapaszkodik ennek az esküdt ellenségnek a nyakába s olyankor aztán mindennemű kísérletet megteszünk, minden eszközt felhasználunk, hogy az alkalmatlan vendéget lerázzuk onnan, — persze eredmény nélkül. Elmegyünk a bálókba, ha lehet a színházba, soirékba stb. s mégis, ritkán mondhatjuk el farsang végével, hogy jól mulattunk. Nálunk a farsang képezi azt az időnyit, melyen egy egész esztendőre kitánczoljuk, kimulatjuk és kifárasztjuk magunkat s türelmesen várunk, míg elérkezik a másik farsangi időny. — Ez évben különösen hosszúra fog nyúlni a farsang s minden tegyvert élészédünk, hogy valamiképen elkeressük az unalmat. A tánczvigalmak egymást érik; a színészek műkedvelőket léptetnek föl, s a bálókban megnyílt a fiatalaság előtt a tél minél nagyobb erőlyvel és dicsőséggel kezelni lábait; s a néző közönségnek: minél mulatságosabb pletykákat kohlolni a látottakból és hallottakból.

Terpsichore kisasszony diadalmas gunymosolylyal nézi a szunyadozó Thaliát, mi színészeket nem ritkán türelmetlen kifakadásokra kényszeríti. A színház többnyire kongó üres, mert még azok sem látogatják, kik komolyságukkal összeférhetlennek tartják a bálozást s a tánczot, még unalomkergető csatározásként sem szeretik nézni.

Egész új nemzedék lépett a farsangi színpad kivírt deszkáira s ez új nemzedék még el nem lankadt erőlyvel szívja a port tudóiba s farsasztja lábait, — izzad és élvez. Csinos bálítóztatók, ünnepies arcok s egy kis ámitás vagy illusio eltakarja a néha otromba realitást a szem elől. A mamák dicsóult arczczal gyönyörködnek Teányaikban még akkor is, ha imádóikkal hébenkorban érzékeny pillantásokat váltanak s ha

még hozzá e fiatal széptevőket, mint partiekat lehet tekinteni, akkor az érzékeny pillantásuknál feltűnőbb dolgok előtt is nagylelkűen szem hunylik. Az öreg urak, sehogys tudnak megbarátkozni a mostani fiatalaság magaviselésével, több rendbeli megjegyzéseket tesznek, közbe közbe nagyokat ásitának s végre elvonulnak egy tarok — vagy fárblí partie-ra; a fiatalaság pedig élvez, — vagy legalább mutatja, hogy élvez. Erőlyesen tánczol, nagyokat botlik az uszályokban s nem ritkán gyöngédtelen érintkezésbe hozza tánczosnőjét a terem padozatával.

A karzaton éppen olyan közönség van, mint a bálteremben s e közönség, mint az Olympus lakói az Orchus elkárhozottait valódi nyugodt önhittséggel bírálgatja, mintha bizony odafenn nem volna éppen oly meleg, mint a pokolban s ha valami módon a tánczoló közönségre tett megjegyzéseket füleinkig tudnók juttatni, nem mondog nagyot azzal, hogy jobban mulatnánk, mint a fiatalaság legerélyesebb tánczosa. Pár év óta nagy divat a galériában, szerezni meg azt az élvezetet, mihez a felszáló por és nagy meleg dacára hozzá lehet jutni. Itt aztán különféle élczek pattognak a tánczoló publicumra: emitt műértő figyelem tárgyává teszik a toillette-ek szépségét; amott az ügyetlen tánczesoknak volna mit hallani; itt az egyvetértő pillantásokat és jeleket igyekeznek vizsgálat tárgyává tenni, s nem kis szerep jut az irigység és rágalmazó szeszélynek; mind ez egy különös hangzásu morájja vegyül, melynek legkiválóbb hangját az ugyanott működő zenekar clarinettojának sivitása és a bombardon recsegése képezi. Ne gondoljuk azonban, hogy a tánczterem közönsége más irányban működteti figyelmét és bíráló tehetségét a galéria felől; a czikkerek nagy része czélpontul tüzi ki a karzat szépeit, mit azok diadalmas arczkifejezéssel fognak el a tánczterem szépei elől, a megjegyzésekre azonban — ha hallanák — nem egy mosolygó arcz ölténé magára a villámló tekintetet s ha kissé nagyobb szabadságot engedünk magunknak a hallgatóság szép mesterségében nem egy ilyen forma megjegyzés jut füleinkig: „bizony már ő is eltöltötte az ártatlanság boldog korszakát, s éppen azért nem jön bálba.“ — Vagy éppen ellenkezőleg ilyenek: „nem akar még nagy leány lenni, a szerény ártatlanságot adja.“

Értesítés. *)

Történelmi dolgozataim a következő időszaki rendben vannak sajtó alá rendezve: 1. Kimpulung. 2. Cepes vóda. 3. Csoban vóda. 4. János király Pitesten. 5. La viisora. 6. Négy magyar csatatér. 7. A sánta vóda és a gyűlölt vóda. 8. Rádu vóda templom felirata Bukarestben. 9. Báthori Gábor Tirgovisten. 10. Egy kökereszt és egy halom története. 11. Hanu Constantin. 12. A kotrocseý zárda és kolecza torony Bukarestben. 13. Tököli hadjárata. 14. Lámós Bukarestben. 15. A Heresztro és Amtim templom Bukarestben. 16. Sztupáj Bukarestben. 17. A mavrogéni kórház Bukarestben. 18. Nyolcz magyar csatatér Romániában. 19. A szent Szpidridon Bukarestben. 20. Ujra, meg újra Erdélyben. 21. Az összes magyar csatatérek időrendi kimutatása Oláhországban. 22. Bukaresti magyar honfiak és magyar honleányok fogságának története 1850—57-ben.

A helybeli nyomda tulterheltsége és előfizetőim csekély száma — eddigelő alig 100 — arra kényszerít nek, hogy az előfizetés határidejét május hónapjáig meghosszabbítsam, mikorra az ígért mű okvetetlen meg fog jelenni, ha saját költségemen is kellend kiadnom.

M.-Vásárhelyt, 1870. jan. 30.

Koós Ferencz.

ev. ref. lelkész.

*) Tisztelettel kérem a magyar lapok t. szerkesztőit ezen értesitésem átvételére. K. F.

Nálunk minden tánczvigalomnak van valami jellemvonása, mi megkülönbözteti azokat egymástól; némelyiknek közönségében inkább az iparos osztály, másiban vegyesen minden rang és foglalkozás képviselve van, hanem a különbséget igen könnyű felfedezni. A mult héten lefolyt casino-bál talán nem tartozik a legjovendemesebbek közé, de a kedély Dr-ainak szivességéből a kényelem és szép közönség tekintetében a farsang eddig lefolyt részében mint ki. áló fénypont tűnik ki, s kik e tánczvigalomban résztvettek, őszintén megvallhatják, hogy jól mulattak, még azok is, kik a karzat fényes közönségét képezték s sovárgó tekintettel gyönyörködtek a tánczoló ifjuság szemkápráztató hullámvásában. A rendezők elismerést érdemelnek fáradozásaiért s meggyőződhetnek arról, hogy kik a tánczvigalom kezdetén nem jó hangulatban voltak, eltávozásukkor a legjobb kedélyvel vettek búcsut.

Az élvezetes tánczvigalmaknak rendszeren a hajnal szakítja végét. A csillárok fénye elhomályosul, az arczok halványsága feltűnővé lesz, a padozatot az öltöztatók foszlányai borítják s az egész közönségen a bádgyadság vehető észre, mely a táncznak s némi lankadságot ad. Ne nézzsenki sajnálkozó tekintettel a foszlányokra, mert azok mindenike egy-egy babért képvisel, s ha e babérokból koszorút köthetnénk, kit illethe méltóbban a dicsőség e jelképe, ha nem azt, kinék uszályából legtöbb esett a walzernek, polkának és franczianégyesnek áldozatul.

A kocsi robagása felhat a terembe s a közönség folytonosan gyérül, míg végre néhány fiatalember marad, kik a kifáradt zenészeket újabb élénkségre ösztönzik s vig zenezenés, pohárcsenzés közepett emlegetik a letűnt éj érdekesebb eseményeit.

Ilyen mulatságok képezik nálunk a farsang feltűnőbb pontjait, s éppen ezért a farsangot némi egyhangusággal szoktuk leévezni; az idő egy kis kivételt képez a szintársulat itt léte, de sajnos, hogy a közönség ősi szokásaitól nem tud megválni és talán el is feledkezett arról, hogy a szórakozás szerzésére más alkalom is kínálkozik s mi természetesebb, mint az, hogy a színészeknek farsanghoz illő bohóságokkal kell feltűnővé tenni magukat, mi ritkán téveszti el hatását; egy percze felébred Thalia is, hogy az alvás élvezetének tudatára jusson.

Daemon.

Színház.

⊙ Szombaton, január 29-én: a „Koldusnő”, francia dráma 5 felvonásban, Breznainé asszony fölléptével, ki (mint vendég, vagy újonnan szerződött tag? nem tudjuk) a fenjelölt szerepben a közönség figyelmébe ajánlá magát.

A gyéren képviselt közönség meglehetősen figyelemmel kísérte végig a vendég-színész előadását, s egy pár sikerült jelenetében tetszésének félreismerhetlen jeleivel tüntette ki; jól lehet e darabnak, mely a közelmúlt nyáriidényben Fehervári jól szervezett társulata által is adatott, — czimszerepében Breznainának kissé nehéz állása volt, mert a szép tehetségű Kassainé megnyerő játéka mindnyájunk emlékeztében még sokkal élénkebben élt, hogy sem annak hatását egészen le tudtuk volna küzdeni; — e fölött a vendégszínész hangjában kevesebb kellem, előadásában sokkal több alpáthos volt, mint a mennyi a teljes siker elérésére szükséges lett volna. Azonban helytelen lenne Breznainé asszonyt ez egy fölléptéből ítélni meg; annyit elfogulatlanul mondhatunk, hogy az itt működő társulatnak hasznos tagja lehet.

A darab többi szerepei ismert kezekben voltak, Dernőinek Bergen Pál szerepében pár hatásos momentuma volt; Kendi, Miska Kovács-inast jól, Gáspárné Brigitta komornát teljes megelégedésünkre s Bogárdiné Bergen anyjának szerepét helyes felfogással s kellő mérséklettel adták. — Különösen ki kell emelnünk ezuttal a kis Bogárdi Veronikát, kiskorához mérve, valóban terjedelmes szerepét bámulatos praecisióval, ügyességgel s megnyerő kedvességgel mondta föl, melyért egy pár szívélyes tapssal lőn a mosolygó közönség által megjutalmazva.

Vasárnap január 30-ára a „Czigány” volt hirdetve, Breznai fölléptével, de az előadás újra nem tartatott meg, mint jelentve lőn „a csekély számú közönség miatt. Hogy az előadásokat kivált most farsáng alatt, nagyon gyéren látogatják, azt magunk is fájdalommal tapasztaljuk; de még sem tartjuk tanácsosnak az előadásokat oly gyakran elnapolni, — az által a közönség még bizalmatlanabbá válik s még inkább elszokik a színházba járástól, soha se tudván előre valjón megmerje-e tenni a hosszú utat, például az alsó városból... amugy bizonytalanra! — Ajánljuk e körülményt az igazgató ur figyelmébe.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG-ban közelebből a Rochefort elítéltetése, mely, mint francia lapok mondják, nem nagyon szigorúan üttött ki; a creuzoli munkások munkaszünete, melyet angol s belga izgatók idéztek volna elő; s a demagógok bankettje, melylyel a XVI. Lajos kivégeztése évfordulóját ünnepezték meg, a feljegyzésre méltóbb események. Párisban még nevezetesebb események sem kelhetnek tartos sikert; ezek csaknem nyomtalanul tűntek el a napi politika asztaláról.

OLASZORSZÁG. Egyik francia lapnak írják, hogy ott többet foglalkoznak Francia, mint Olaszország ügyeivel. A közvélemény érdekeltséggel vitatja az új kormány eszméit, Róma megszállását illetőleg. A követendő olasz politikára nézve két vélemény létezik. A mérsékeltet ragaszkodni kívánnak a septemberi konvenczióhoz; a balpártiak tényleg megszűnnek tartják azt, minthogy Franciaország még mindig megszállva tartja Rómát. E közben a parlament hallgat, s okosabban is, minthogy haszontalan vitát keltsen. Ugy látszik, hogy a zsinat végét bevéá, hallgatag megegyezés jött létre.

A harez a pápai csallhatatlanság javára még mindig merészen foly, s ugylátszik, hogy e hiteltvet a Vatikán szentesíteni fogja.

SPANYOLOSZÁG. A kortes 23-ki ülésében a respublikánusok azon indítványa, hogy a spanyol trónról minden bourbon örökre kizárassék; s mely indítvány Montpensier herceg ellen volt irányozva, szavazás következtében elvetetett.

POROSZORSZÁG. Berlii tudósítások nagyon rózsaszínben fogják fel a Károly Lajos császári herceg látogatását. Küldetésének nagy horderőt tulajdonítanak, s nem győzik elbeszélni azon rendkívül barátságos fogadtatást, melyben ottan részesült.

Drezdában e hó 22-én egy, a fegyverkezésre vonatkozó indítvány az első kamrában elfogadtatott. Ez ugyan nem sok utánzásra fog találni ez idő szerint; de még is följegyezzük.

Közönség köréből. *)

M.-Vásárhelytt, jan. 186/70.

Két éve mult, hogy a maros-vásárhelyi dalárda megalakult; az egyet szép virágzásnak örvendett, — s ma fájdalommal kell jellentenem, mint a dalárda egyik részvényes tagja, hogy a mily nagy lelkesedéssel karoltatott az föl, — ép úgy hanyatlak ma, minden érdek és minden részvét nélkül el. E hanyatlás oka, kétségen kívül az, hogy nincs összetartás, s nem sokára elmondhatjuk dalárdánkról: hogy „volt.”

Ez itta főbaj; hasztalan egyesek működése; ott, hol a többség hideg közönyössége mutatkozik; mert ily esetben és ily körülmények közt egy egyet sem állhat föl; így áll a maros-vásárhelyi dalárda; — nagyon sajnós benne, ha e váratlan eset bekövetkeznék; de biztos reményt nyújt nekem az, hogy vannak az egyet tagjai közt oly férfiak, kik azt melegen fölkarolva, a dalárda fölvirágzásán működni fognak...

Hogy sikerüljön: lelkemből ohajtom!

Jakabfi János.

VEGYES.

* **Király ő Felsege** jan. 23-dikán visszaérkezett Budára; királyné ő Felsege igen jól találja magát magyar székvárosában, s naponként sétalovaglásokat tesz. Az udvar e farsang folytán pár udvari bált is ad, a királyi palotában.

* **Deák Ferencz** egészségi állapota a napokban igen aggasztó fordulatot vőn, újabb tudósítások szerint azonban veszély nem fenyegeti a drága életet s a teljes fölgyógyuláshoz a legbiztosabb reményt csatolhatni. A haza nagy megnyugvással veheti ez örömhírt.

* **A képviselőház** közelebbi néhány ülése inkább a meddő vitáknak, mintsem a komoly tanácskozásnak volt áldozva. Napirenden a közlekedésügyi miniszterium költségvetésének megvitatása lett volna, — a megvitatás helyett azonban az ellenzék az ismeretes Van Mons-féle vesztegetési kísérletet tola az előtérbe, bár a kormány részéről biztosítást vőn, hogy a kereset immár megindított Van Mons bank-ház ellen. A költségvetés számtételein vita nélkül siklottak át.

* **A Bem-szoborra** 1869. november 1-től 1870. január 31-ig begyűlt összegek: Matkovich János 1848-beli honv. százados által gyűjtés folytán 43 frt; a deézi kaszinó részéről gyűjtés folytán Keresztes Nándor által 26 frt; a Naszod kerületi tisztség által egyesektől 4 frt; a „M. Ujság” belmunkatársa Kubinyi Lajos ur által 20 frt 22 kr; ns Torda városa tanácsa által 22 frt 25 kr; a marosvásárhelyi köteles czéhtől 1 frt; ns Marosszék tisztsége által az abódi járásból 53 frt 30 kr; a m.-sámsondi járásból 13 frt 90 kr; az abaujmegyei honvédegyet elnöke h. ezredes Korponay János ur által egyesektől 20 frt; Csáktornyáról Dugovich Pál volt honv. tüzemester által egyesektől 6 frt; 1680 frtnak 1869. június 16-tól ugyanezen év

*) E rovat alatt közlöttékért csupán a sajtó-hatósággal szemben vállal felelőséget a Szerk.

Pestmegye 1-ső alispánja által egyesektől 544 frt decz. 31-ig takarékpénztárilag tőkésített kamataiból a betéti könyv szerint 33 frt 18 kr; 95 kr; ujabban Pestmegye 1-ső alispánja által Czegléd város közönsége részéről 15 frt; 2000 frtnak 1869. márczius 9-től ugyanezen év decz. 31-ig takarékpénztárilag tőkésített kamataiból a betéti könyv szerint 77 frt 97 kr; 2000 frtnak 1869. márczius 30-tól ugyanezen év decz. 31-ig takarékpénztárilag tőkésített kamataiból a betéti könyv szerint 64 frt 8 kr; Györmegyhől egyesektől 9 frt 96 kr; Zemplénmegye alispánja által egyesektől 57 frt 15 kr. Tordamegye ar-széki egyesülthonvédegyet pénztárától 30 frt. Maros-Vásárhely képviselőtestülete tagjai által aláírt összegből a helyi tanács által utólagosan beküldetett 20 frt; összesen 1061 frt 96 kr; melyhez az ezelőtti adakozásokat hozzáadva, fennebbi napozatig az összes bevétel: 8308 frt 85¹/₂ krajczár. M.-Vásárhelytt, 1870. jan. 31-én

Szabó János, elnök.

Csiki Károly, pénztárnok.

* **A Bem-szoborra** a marosvásárhelyi képviselőtestület alólírt tagjai még az 1868-ik október 31-én tartott képviselői gyűlésben adakzták az alábbi összegeket: Fekete József főbíró 5, Ajtai Mihály 5, Antal Ferencz 5, Szarvadi Lajos 5, Bodolla János 10, Kovács Samu 10, Dr. Z. Knöpfler Vilmos 17, Wagner János Frigyes 10, Vályi Károly 5, Petri Adam 5, id. Reich Károly 10, Erszénes Elek 5, Bucher Miksa 25, Hines Lőrincz 5, id. Fogarasi Demeter 10, Stephani Demeter 5, Staibl Antal 10, Göldner Nándor 4, Mülle: József 5, Bodai Demeter 4, id. Márkosfalvi Lajos 2, Szabó István 3, Varga József 1, Hajnal József 2, Ajtai Lajos 2, ügyvéd Kozma Endre 5, Csiki Gergely 10, Sombori Elek 2, Löcsény Sándor 2, Budai János 2, Lokodi János 5, Dieső Lajos 2, Farkas Elek 4, id. Nagy János 4, Keszler Sámuel 10, Jakab János 1, Kiss József 1, Nagy Márton 1, Gáspár Antal 2, Pátrubány Miklós 5, Ferenczi István 1, Hines Miklós 5, Józsa István 1, Dr. Antal László 5, Vadadi F. Lajos 5, Keresztes József 1, Dabóci Imre 2, Megyesfalvi László 1, Nagy Lajos 1, Lázár Benedek 2 Szöllősi Sámuel 10, forint, összesen 258 frt o.é., közli Csiki Károly, pénztárnok.

* **Az erdélyi katonaintézetek** növendékeinek nevelése czéljából, a kormány 3661 frtot adományozott.

* **A reformátusok** sz.-udvarhelyi főiskolájában a téli közvizsgálatok jan. 31-dikén kezdettek meg s e hó 12-dikén érnek véget.

* **Kecskemét** sz. kir. városának f. hó 24-én tartott közgyűlésében Szücs Imre mérnök indítványára, Deák Ferencz, gr. Andrássy Gyula miniszterelnök, b. Eötvös József közoktatási, és Horváth Boldizsár igazságügyi miniszterek, nagy lelkesedéssel diszpolgárokul lettek megválasztva, s diszokleveleik közelebb az illetőknek küldött-ségileg fognak a közönség nevében átadatni.

* **A honvédelmi miniszterium** az ujonczozáshoz kiküldött tisztviselőket szigorúan utasiotta, hogy azon üzelmeknek, melynél fogva egyesek a falusi emberektől pénzt csikarnak ki azon ürügy alatt, hogy fiaikat megszabadítják a katonaságtól, véget vessenek. Ez íránt ugyanis több panasz fordult már elő s a vádlottak ellen már meg is indítottak a vizsgálat.

* **József főherceg**, mint a honvédség főparancsnoka felkérte a honvédelmi miniszteriumot, hogy néhány tiszti és őrmesteri állomást betöltetlenül hagyjon azon czélból, hogy a fehérvári lovaglő-iskola befejezése után azokat, kik ezen iskolában kitüntetik magukat, ezen állomásokra ki lehessen nevezni.

* **Az első honvéd zenekar** alaptőkéjére Kolozsvár városa 5000 frtot ajánlott fel olyan formán, hogy e tőkének kamatait 300 forintban évenként mindaddig kiadja, míg a honvédezenekar, mint honvéd zenekar fönmarad.

* **A sorozás Erdély** területén január 31-én vette kezdetét s foly másfél hónapig, márczius 15-ig. A sorozást hét hadkiegészítő kerületben tizennégy sorozó bizottság intézi, bevégezvén ezek munkájakat, a felülvizsgáló bizottságok kezdik meg működésüket.

*** Városunkban** — bizonyos részről — egy petitióra gyűjtenek aláírásokat, melyben a belügyminiszter önmagával az illetők vissza szeretnék alkudtatni a pálinka megdíjaztatására adott engedélyét. A petitióban az is benne foglaltatik, hogy a magánhasználatra engedessék meg bárkinek „bárhounan“ (!) díjtalanul szerezni be a megkívántató szesz-mennyiséget. A kérelmezés indítói megbecsülhetnék annyira a belügyminisztert, hogy ilyes alkudozási készséget ne insinuáljanak neki, nem is lévén gondolható, hogy ez előtt egy hóval adott engedélyét, a város kárával, nagyon is kevés számú egyesek hasznára, visszavegye. Azt is meggondolhatnák az illetők, hogy a tüzzel nem tanácsos játszani, s annival kevesebbé tanácsos a törvényes rend ellen azon elemeket fölbujtogatni, melyek csak nem régebbi jelét „erélyességüknek“...

*** A szarvasmarhák közt** Hunyadmegyében uralkodó marhavész a folyó hó első felében végelenyészésnek indult; ugyanis Alsó-Banczaron már a 21 napi felügyeleti idő is lejárt. Osztrovel községben pedig a fertőtlenítések bevégeztetvén, a vész ezenkét községben egészen elenyészett és csak Klopotiván marad még vészistállóba elzárva négy darab vészbeteg, külön állatgyógyászati felügyelet alatt. A jelen behurczolás alkalmával a marhavész 3 községre terjedett el, hol is tavalyi október hó 27-ike, t. i. a vész kiütése napja óta a 2535 darabra menő összes marhalétszámból 40 vészes telken 128 darab nagy szarvasmarha betegedett meg, melyek közül 45 meggyógyult, 78 elesett, 1 lebunkóztatott, 4 pedig Klopotiván további zárlati felügyelet alatt maradt. A összes marhavészesség 79 darabra rug.

*** Eperjesi László** a következő érdekes nyíltlevelet intézi a „M. P.“-ban Schulz Ferencz építész urhoz:

E lapok jelen évi első számában figyelemmel olvastam önnek „építészet történeti“ czélból Erdély-

ben tett utazásáról; ha közlésemmel nem fogom terhelni, bátor leszek figyelmét felhívni Tordamegyében, ha jól emlékszem, a tekei járásban, Szász-Régentől nem messze, Tancs községi ev. reform. templom menyezetén, a gogán-váraljai templom menyezete festményeihez hasonló, nézetem szerint ugyan anazon korbéli festményekre. Ezen festmények, melyeket, mint valószínű bizottmányi hivatali segédtséget, még 1863-ban láttam, mind régiségük, mind az alakzatok különöségei által, nekem igen feltűnők voltak. Nagyon örvendének, ha ezen felfedezésem által régészeti tekintetből az építészeti tudománynak is némi szolgálatot tehetnék.

*** A Kisfaludy-társaság** közelebbi választóülésében belső tagokul megválasztotta Vajda Jánost és Dux Adolfot, külső tagul pedig Bowring Jánost, a magyar irodalomnak meleg szószólóját Angliában. A társulat tisztviselőiül a régiek választották meg ujjolag. Az ünnepélyes közülés e hó 5-dikén lesz, melyen Dalnady Győző és Rákosi Jenő tartanak költői felolvasást.

*** Magyarország ezeréves** fennállásának ünnepére, mint halljuk, az e tárgyban kiküldött bizottság azt fogja indítványozni, hogy a jubilaum nagyszerű monumentalis épületek által örökíttessék meg. E czélból egy programot is dolgozott ki, mely szerint az országgyűlés kérvényileg fel lenne szólítandó az ügyet magáévá tenni, s a szükséges összegeket vagy egyszerre, vagy részletekben engedélyezni, s az ügy vezetésével egy regnicolaris bizottságot ruházni fel, melyben valamennyi, a magyar koronához tartozó tartomány képviselve lenne. Adományok gyűjtéséről is szól a program s maga Pestmegye azonnal 2000 frtot, azontul pedig minden évre a jubilaum megtartásáig 1000—1000 frtot ajánl.

*** A marosvásárhelyi népszámláló** bizottság munkálatában annyira haladt, hogy az u. n. A) tabellát elkészítette. E tabella a következő szám-eredményeket mutatja: a városban van ház 1476, lakófel 2646, a jelenlevő népesség főösszege 12,678; férfi 6333, nő 6345; vallás-

különbség szerint van rom. katolikus 3750, görög kath. 635, örmény-kath. 7. gör. nem egyesült 159, ágostai evangélikus 263, helvét evang. 6364, unitárius 219, más keresztyén 2, héber 777, más nem — keresztyén 2; ezek között van férfi és pedig nőtlen 3967, nős 2183, özvegy 158, elvált 25; nő és pedig hajadon 3461, férjes 2141, özvegy 699, elvált 44; olvasni tud férfi 69, nő 192; olvasni irni tud, férfi 3379, nő 2172, olvasni irni nem tud férfi 2885, nő 3981, van helybeli férfi 5059, nő 5369; idegen férfi és pedig az ország más községéből van 1241, ausztriai tartományból 30, külföldről 3; idegen nő és pedig az ország más községéből van 970, ausztriai tartományból 5, külföldről 1; ideiglenesen van jelen férfi 102, nő 54; huzamosan van jelen férfi 6231, nő 6291; városnegyedeként a lakosság összege következőleg oszlik meg: a szentkirály negyedben van férfi és nő összesen 2843, a Deák-Ferencz negyedben 3030, a Szentmiklós negyedben 2902 és a Szentgyörgy-negyedben 3903. Az 1857-beli népszámlálás szerint a lakosok összes száma volt 9263; ebből volt rom. kath. 3068, gör. egyesült 396, gör. n. egyesült 61. ev. luth. 203, ev. ref. 5205, unitárius 94 és héber 236. A lakosok szaporodása tehát 13 év alatt 3415-re megy.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. január 31-én.)

5% metalliques	60.35
5% nemzeti kölcsön	70.30
860 államkölcsön	98.10
Bankésvény	125.—
Hitelrészvény	261.40
London	123.30
Ezüst	120.90
Arany	5.80 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	75.25
„ „ „ magyarh.	78.50
„ „ „ horvát-slavon	83.75

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Szász Béla.

HIRDETMÉNYEK.

(8)

1—3

A maros-vásárhelyi takarékpénztár január 24-én tartott közgyűlése tanácskozása a kitűzött utolsó tárgya felett, a megkívántató határozat-képes számú részvényesek hiánya miatt be nem vehetvén; az alapszabályok 56-ik §-a rendelete szerint február 16-án délelőtt 9 órára ezennel a városi tanács-termében tartandó közgyűlésre a részvényes urak meghívataknak.

M.-Vásárhelytt, 1870. január 27-én.

Dr. Knöpfler Vilmos.

igazgató.

(7)

1—3

Haszonbérbe kiadó birtokok.

Maros-Vásárhelytől egy órára **Galambod** helységben 70—80 holdas birtok jó lakházzal s mellék épületekkel 300 forint, s M.-Vásárhelytől 2 órányira **B.-Bessenyő** helységben 65 holdas birtok épületekkel 350 frt évi bérért, a birtok adó hordozása mellett, haszonbérbe kiadó. Bővebb értesítést e lapok szerkesztőségénél.

(79)

9—*

„VICTORIA“ biztosító-társaság Kolozsvártt.

Biztosítéki alap :

Alaptőke	1.500,000 ft. — kr.
Tartaléktőke	25,449 „ 80 „
Díjtartalék	520,748 „ 24 „
Összesen	2.046,198 „ 04 „

Forgalom :

Biztosított érték	
1868-ban	109.190,408 ft. — kr.
Bevétel 1868-ban	1.041,596 „ 87 „
Összes kárfizetés	468,139 „ — „

Biztosításokat fogad el, legkedvezőbb feltételek mellett, tűzkárok ellen, (a villámcsapás által okozott tűzkárt, úgy a kihurczolkodás és oltás körüli rombolás által szenvedett kárt szintén beleértve), lak-, gazdasági- és gyári épületek, malmak, butorok, gyári felszerelések és gépek; kereskedelmi árucikkek és rak-tárak, nyers és munkában levő termékek, mindennemű marhák, (benn égés ellen) széna, egyéb takarmány és szalmás-gabonákra nézve, úgy szabadban, mint fedél alatt.

Ez utóbbinál a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjesztetik, ha a lerakodás helye iránt előre jelentés tétetett.

Alólírt vezérügynökség tisztelettel hívja fel a t. közönséget, minden biztosításokkal a „Victoriához“ fordulni, mint a mely a pontos kárfizetésekért nem csak évi bevételeivel, de tetemes biztosítéki alapjával is jót áll; *mint erdélyi társaság, a t. erdélyi közönséget különös előnyökben részesíti, a kárait köz-tudomásulag azonnal és igazságosan fizeti.*

A birodalom legjobb nevű társaságaival viszont biztosítási összeköttetéseinél fogva, a „Victoria“ bármely magas értéket biztosítás alá elfogad.

Közelebbi felvilágosításokkal, nyomtatványokkal, stb. minden fontosabb ponton felállított ügynökségek, készséggel szolgálnak, ugyszintén központban a

„Victoria“ biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.
(Nagypiacz, b. Kemény J.-féle háznál.)